

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ
Гж.бр. 1338/2021
25.08.2021. године
Н и ш

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, у већу састављеном од судија Марине Ђукић, председника већа и Драгана Крстића и Невене Благојевић, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА из Н и ББ из Н, које заступа пуномоћник адвокат ВВ из Н, против тужених Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Нишу и Задруге ГГ Н, ради утврђења права својине и државине, вредност предмета спора 100.000,00 динара, одлучујући о жалби тужене Републике Србије изјављеној против пресуде Основног суда у Нишу 9 П.бр. 6176/2019 од 04.09.2020. године, у седници већа одржаној дана 25.08.2021. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Нишу 9 П.бр. 6176/2019 од 04.09.2020. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно одлучивање.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Нишу 9 П.бр. 6176/2019 од 04.09.2020. године у првом ставу изреке, усвојен је тужбени затхев тужилаца и утврђено право својине и државине тужилаца са уделом од по $\frac{1}{2}$ на кп.бр. ххх КО НП, површине 351 м² и то земљиште под зградом – објектом површине 106 м², земљиште уз зграду – објекат површине 245 м², врста земљишта – градско грађевинско земљиште, а по основу купопродаје, одржаја и права наслеђивања, што су тужени дужни да им признају и омогуће упис права својине код РГЗ – службе за катастар непокретности Н, што ако не дозволе, пресуда ће постужити као исправа подобна за упис права својине. Другим ставом изреке пресуде, обавезана је тужена Република Србија да тужиоцу исплати износ од 45.550,00 динара, на име трошкова парничног поступка.

Против ове пресуде тужена Република Србија је благовремено изјавила

жалбу због свих законских разлога, са предлогом да се побијана пресуда преиначи у складу са жалбеним наводима.

Тужиоци су поднели одговор на жалбу којим су оспорили жалбене наводе и предложили одбијање жалбе као неосноване.

Апелациони суд је испитао побијану пресуду у смислу одредбе чл. 386 ЗПП Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011, 49/2013 – одлука УС 74/2013 – одлука УС, 55/2014, 87/2018 и 18/2020) и нашао да је жалба тужене основана, из следећих разлога.

Побијана пресуда није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка из чл. 374. ст. 2 тач. 1,2,5,7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, али се основано жалбеним наводима тужене указује да је иста донета уз битне повреде одредаба парничног поступка из чл. 374. ст. 2. тач. 12. ЗПП. Такође, због погрешне примене материјалног права и чињенично стање је остало погрешно и непотпуно утврђено, што су законски разлози за укидање пресуде.

Према чињеничном стању на коме је првостепени суд засновао своју одлуку, одобрењем за изградњу Секретаријата за управно правне послове скупштине општине Н од хх.хх.1970. године, мајци тужилаца сада пок. ДД је као инвеститору одобрена изградња породичне стамбене зграде високо приземље на кп.бр. хх/4 и хх/9 КО Н – насеље МТ према инвестиционој техничкој документацији, а претходним решењем од хх.хх.1966. године парцеле кп.бр. хх/4 и хх/9 КО Н Насеље МТ су јој уступљене на трајно коришћење у површини од 358 м², ради изградње породичне стамбене зграде. Према уверењу СКН у Н, у поступку израде катастра непокретности за КО НП формиран су нови бројеви парцела, па је од старе кп.бр. хх/9 КО НП настала нова кп.бр. ххх КО НП. Променом ххх/12 из 2012. године, на основу грађевинске дозволе сада пок. ДД је уписана као власник на објекту бр. 1 на кп.бр. ххх. Решењем Основног суда у Нишу 4 О.бр. 3215/12 од 21.05.2013. године тужиоци су заједно са оцем ЂЂ оглашени за наследнике иза смрти мајке ДД, на породичној стамбеној згради у ул. Д. бр. х, површине у основи 106 м², постојећој на кп.бр. ххх и праву трајног коришћења кп.бр. ххх, укупне површине 358 м², уписане у лн.бр. хххх КО НП, по основу Уговора закљученог хх.хх.1969. године и одобрења за изградњу од хх.хх.1970. године. Решењем СКН у Н од хх.хх.2013. године, уписано је право својине на наведеној породичној стамбеној згради број 1 на кп.бр. ххх уместо дотадашњег власника ДД, на име овде тужилаца и њиховог оца ЂЂ са уделима од по 1/3. Према решењу јавног бележника О.бр. 2657/2019 од 09.08.2019. године, тужиоци су наследници свог оца, сада пок. ЂЂ а коју чини 1/3 наведене породичне зграде и права коришћења на парцели кп.бр. ххх у КО НП, након чега су променом у катастру из 2013. године тужиоци уписани као власници објекта са уделима од по 1/2. Парцела кп.бр. ххх је сада уписана у листу непокретности број хххх КО НП, као земљиште под зградом – објектом у површини од 106 и земљиште уз зграду – објекат 145 м², као градско грађевинско земљиште у режиму државне својине носиоца тужене Републике Србије са обимом удела 1/1, док је тужена Задруга уписана као

држалац парцеле.

Код оваквог чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужилаца и утврдио њихово право својине и државине на парцели xxx у КО НП, по основу купопродаје, одржаја и наслеђивања. У изнетим разлозима, првостепени суд је нашао да су испуњени услови из чл. 28 ст. 4. Закона о основама својинскоправних односа за стицање права својине на спорној парцели путем одржаја, јер тужени нису оспоравали да тужиоци имају државину на парцели у континуитету од 20 година, а тужени нису доказали да је државина тужилаца несавесна, код постојања законске претпоставке о савесности државине, имајући у виду и чињеницу да је тужена Стамбена задруга признала тужбени захтев. Цењен је и приговор недостатка пасивне легитимације на страни тужене Републике Србије у смислу неприхватања овог приговора, јер је тужена уписана као ималац права својине из чега произилази веза и материјалноправни однос тужилаца и овог туженика.

По налажењу Апелационог суда, за сада се на може прихватити овакав правни закључак првостепеног суда. Основано се жалбом туженог указује да је оваква пресуда донета на основу непотпуно и погрешно утврђеног чињеничног стања и да је захваћена битним повредама поступка, јер за изнети правни став првостепени суд није дао јасне и довољне разлоге.

Одредбом члана 28. став 2. Закона о основама својинскоправних односа прописано је да савестан и законити држалац непокретне ствари на коју други има право својине, стиче право својине на ту ствар одржајем, протеком десет година, док је ставом 4. истог члана прописано да савестан држалац непокретне ствари на којој други има право својине, стиче право својине на ту ствар одржајем, протеком 20 година.

Из услова прописаних цитираном законском одредбом произилази да се разликује положај савесног и законитог држаоца непокретне ствари од положаја држаоца непокретне ствари чија је државина само савесна.

Према одредби члана 72. Закона о основама својинскоправних односа, државина је законита ако се заснива на пуноважном правном послу који је потребан за стицање права својине и ако није прибављена силом, преваром или злоупотребом поверења. Државина је савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова. Савесност државине се претпоставља.

Савесност као вид квалитета државине се суштински односи на свест и знање држаоца о томе да је у фактичкој власти ствари за коју основано верује да је у његовој својини. Савесна је државина оног лица које не зна (субјективни елемент) да држи туђу ствар, односно да не може знати (субјективни и објективни) да држи туђу ствар. Закон садржи обориву претпоставку да је свака државина савесна, али свако ко тврди другачије и побија квалитет државине, има могућност и обавезу другачијег доказивања. Међутим, савесност државине се може претпостављати само уколико у конкретном предмету не постоје докази који јасно компромитују овај

квалитет државине, па је у том случају суд у обавези да на јасан начин утврди могућност опстанка ове законске претпоставке.

У конкретном случају, тужиоци тврде да су у непрекидној, савесној и мирној државини предметне парцеле, јер је њиховој мајци ДД као инвеститору одобрена изградња породичне стамбене зграде високо приземље на кп.бр. хх/4 и хх/9 КО Н, при чему се у образложењу овог одобрења наводи да су решењем Задруге из 1966. године истој уступљене на трајно коришћење ове парцеле, од којих је касније насталим променама формирала парцела која је предмет тужбеног захтева.

Код чињенице да тужиоци суду нису приложили као доказ решење које се помиње у одобрењу за изградњу, из кога би се на јасан начин утврдили услови под којима је правни претходник тужилаца добила ову парцелу, и код чињенице да се у образложењу одобрења за изградњу јасно наводи да је пок. ДД парцеле добила само на коришћење, нејасно је закључивање првостепеног суда да су се стекли услови из цитиране одредбе чл. 28. ЗОСПО за стицање права својине по основу одржаја, јер из приложеног доказа произилази да је парцела правном претходнику тужилаца дата само на коришћење а не у својину, те овај доказ и сам по себи компромитује претпоставку о савесности државине.

Основано се жалбом тужене указује да првостепени суд није дао јасне разлоге ни за други основ који је у изреци пресуде навео као основ стицања својине тужилаца на спорној парцели, а то је купопродаја. Тужиоци током поступка нису пружили доказ о томе да је њихов правни претходник купио ову парцелу, нити су се изјашњавали о томе када је и по којим условима наведена купопродаја обављена.

И трећи наведени основ за стицање својине а то је наслеђе такође није разјашњен од стране првостепеног суда јер се у решењу о наслеђивању иза смрти мајке тужилаца, сада пок. ДД наводи да њену заоставштину чини право коришћења на парцели, а на право својине.

У коначном, најасно је и закључивање првостепеног суда о пасивној легитимацији тужених за учешће у спору којим се тражи утврђења права својине и државине и према туженој Републици Србији и према туженој Задрузи, без јасног разграничења које се право утврђује у односу на ког од наведених туженика.

Тужена Република Србија је у јавним књигама уписана као титулар државне својине на спорној парцели, па је иста пасивно легитимисана у спору којим тужиоци траже утврђење права својине, али не и у спору за утврђење права државине (као права изведеног из права својине, односно као чињенице фактичког стања поседа на парцели). Са друге стране, тужена Задруга је уписана као носилац права државине на спорној парцели, па се и пасивна легитимација овог туженика ограничава само на тражење утврђења овог права, али не и на тражење утврђења права својине, јер овај туженик такво право, нема те у односу на ово право није ни у каквом материјалноправном односу са тужиоцима.

Првостепени суд се у образложењу пресуде позвао и на чињеницу да је тужена Задруга признала тужбени захтев тужилаца у целости, занемарујући при томе одредбу чл. 3. ст. 3 ЗПП, по којој суд неће да дозволи располагање странака која су у супротности са принудним прописима, јавним поретком, правилима морала и добрим обичајима. Тужена Задруга је као уписани држалац непокретности признала тужбени захтев тужилаца за утврђење права својине и државине на непокретностима, па је првостепени суд морао да разјасни да ли је признање захтева за утврђење права својине од стране уписаног држаоца а не титулара права својине у складу са принудним прописима. Садржина права својине је регулисана одредбама материјалног прописа којим се регулишу својинскоправни односи по којима власници имају право да ствари држе, користе и њима располажу, док је то право ускраћено свим осталим лицима који немају својину на стварима, па је самим тим располагање тужбеним захтевом у парничном поступку којим се тражи право својине од стране ускраћено невласницима.

У наставку поступка, првостепени суд ће у зависности од доказних предлога странака разјаснити све спорне чињеничне и материјално правне околности на које је указано овим решењем, те ће о тужбеном захтеву поново одлучити одлуком која ће бити чињенично јасна и заснована на меродавним материјалноправним прописима.

Како су тужени у међусобном односу нужних супарничара, због природе спорног материјално правног односа, укинута је пресуда у целини, без обзира на чињеницу да је жалбу против првостепене пресуде изјавила само тужена Република Србија.

Са одлуком о главној ствари, укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, будући да иста зависи од коначног исхода спора, сходно одредби чл. 153. ЗПП.

Из свих наведених разлога, применом чл. 391. чл. 392. ЗПП, донета је одлука као у изреци овог решења.

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, дана 25.08.2021. године, Гж 1338/2021

**Председник већа-судија,
Марина Ђукић, с.р.**